A stylized map of Europe is shown in shades of blue. Overlaid on the map are several yellow stars, similar to the flag of the European Union, arranged in a curved path across the continent. The background is a dark blue gradient.

Κοινή Πολιτική Ασφαλείας και Άμυνας

ΜΑΡΙΑ ΚΟΜΠΟΘΑΝΑΣΗ

ΝΙΚΗ ΜΠΟΖΙΟΝΕΛΟΥ

ΕΡΣΗ ΠΙΡΟΛΙ

Εισαγωγή

Η Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας αποτελεί ένα θεμελιώδες κομμάτι της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της είναι η ενίσχυση της ασφάλειας και της άμυνας των κρατών μελών, τόσο μεμονωμένα όσο και συλλογικά.

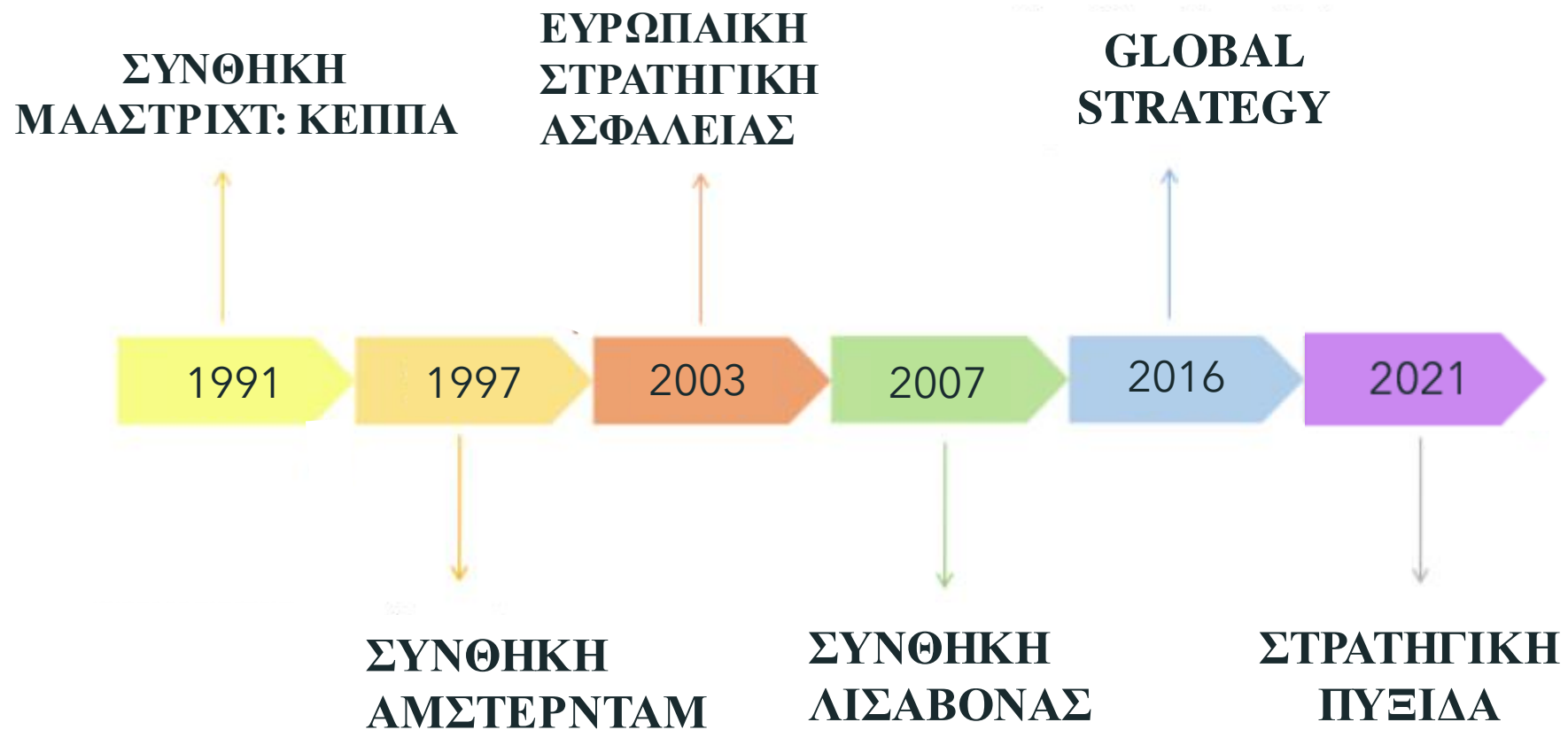

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- **ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ**
- **ΚΠΑΑ**
- **ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ**
PETERSBERG TASKS
ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ
- **ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:**
ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
- **ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ:**
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΥΞΙΔΑ
- **ΝΑΤΟ-ΕΕ**
- **EU DEFENCE TOOLS**
PESCO
CARD

- **EU DEFENCE ECONOMICS**

Ιστορικό πλαίσιο

ΚΟΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑΣ (ΚΠΑΑ)

Η ΚΠΑΑ αποτελεί πλήρες τμήμα της ΚΕΠΠΑ της ΕΕ. Περιγράφεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2009 και εισήγαγε μια σειρά καινοτομιών στον τομέα της ΚΠΑΑ, όπως είναι η ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής.

➡ Περιλαμβάνει τη σταδιακή πλαισίωση μιας κοινής πολιτικής άμυνας της ΕΕ.

➡ Αποσκοπεί να επιτρέψει στην ΕΕ να ενισχύσει τις στρατιωτικές ικανότητες της και να αναπτύσσει αποστολές εκτός ΕΕ για ειρηνευτικούς σκοπούς, πρόληψη συγκρούσεων και ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

Τα άρθρα που την καλύπτουν είναι πέντε από το 42 έως το 46 της Συνθήκης για την ΕΕ.

ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ:

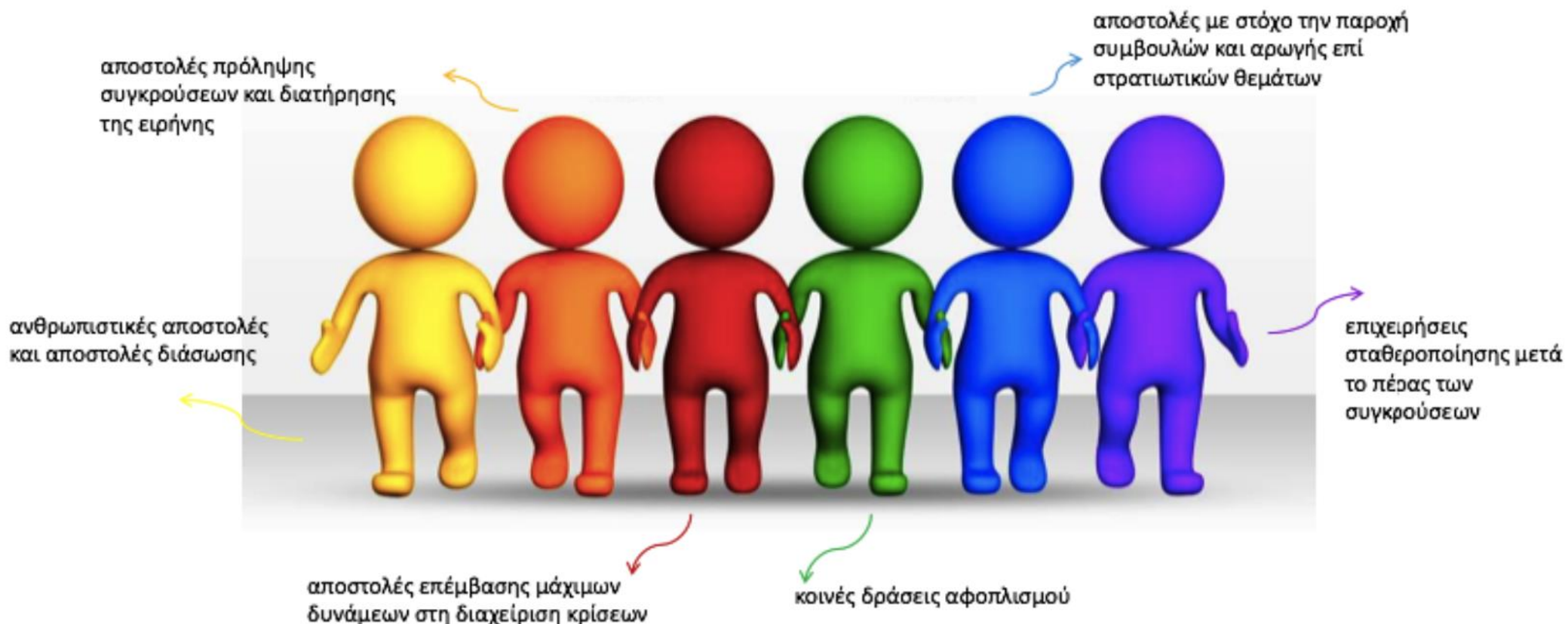
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
- ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ)
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΟΡΓΑΝΑ:

- ΥΠΑΤΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΙΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ (ΕΥΕΔ)
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΜΥΝΑΣ (ΕΟΑ)
- ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΕ (ΕΕΠ)
- ΜΟΝΙΜΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (COREPER)

ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ PETERSBERG

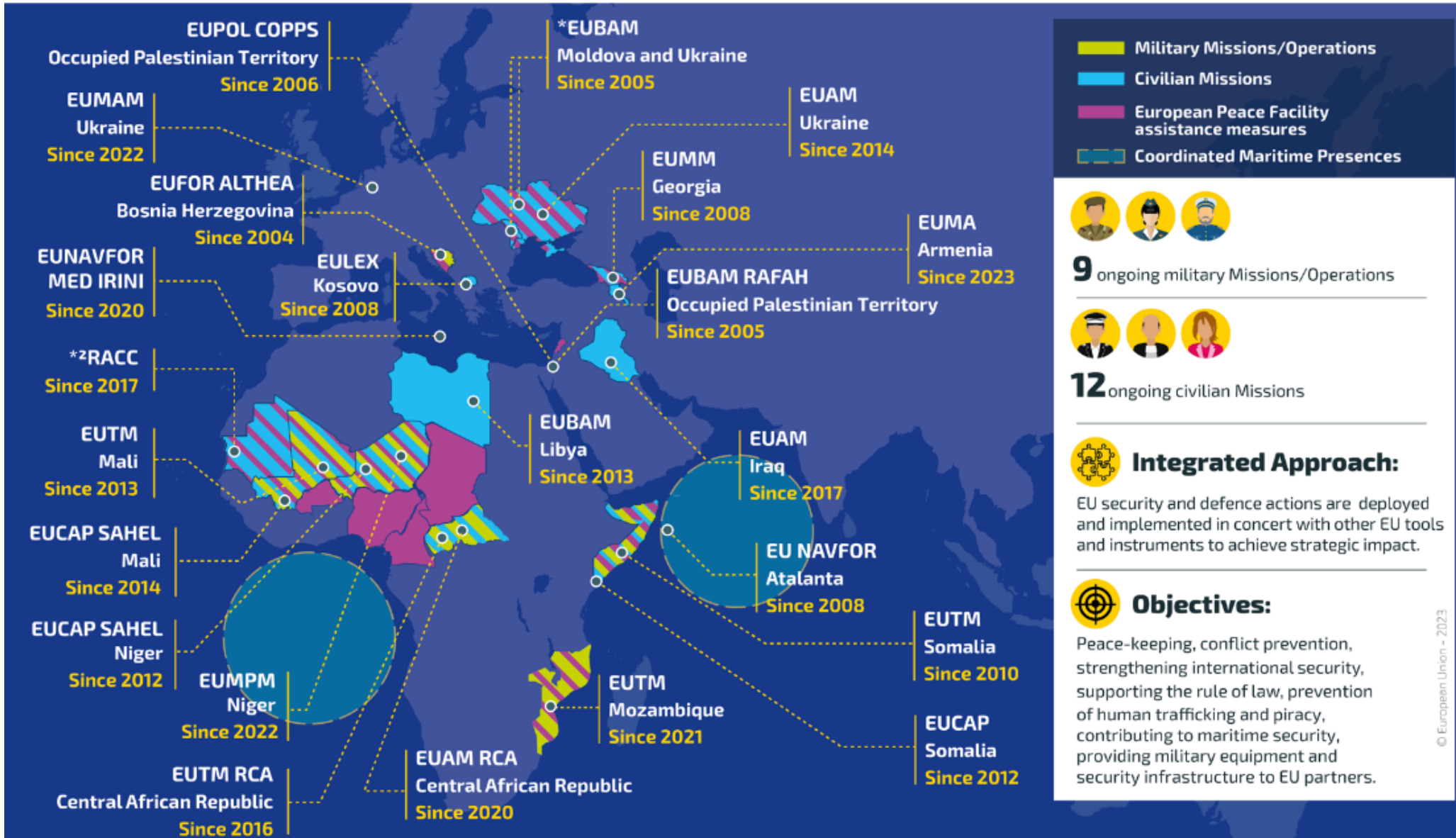
Οι αποστολές αυτές (γνωστές ως «αποστολές Πέτερσπεργκ» στη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση, η οποία έχει τώρα αφομοιωθεί από την ΕΕ) περιλαμβάνουν:

EU SECURITY AND DEFENCE ENGAGEMENT AROUND THE WORLD

JANUARY 2023

EUPOL COPPS
Occupied Palestinian Territory
Since 2006

EUMAM
Ukraine
Since 2022

EUFOR ALTHEA
Bosnia Herzegovina
Since 2004

**EUNAVFOR
MED IRINI**
Since 2020

EULEX
Kosovo
Since 2008

*2RACC
Since 2017

EUTM
Mali
Since 2013

EUCAP SAHEL
Mali
Since 2014

EUCAP SAHEL
Niger
Since 2012

EUMPM
Niger
Since 2022

EUTM RCA
Central African Republic
Since 2016

*EUBAM
Moldova and Ukraine
Since 2005

EUAM
Ukraine
Since 2014

EUMM
Georgia
Since 2008

EUMA
Armenia
Since 2023

EUBAM RAFAH
Occupied Palestinian Territory
Since 2005

EUBAM
Libya
Since 2013

EUAM
Iraq
Since 2017

EU NAVFOR
Atalanta
Since 2008

EUTM
Mozambique
Since 2021

EUAM RCA
Central African Republic
Since 2020

EUTM
Somalia
Since 2010

EUCAP
Somalia
Since 2012

*This Mission is not managed within CSDP structures, but its objectives are very similar to the other Missions, so we include it here

**The Regional Advisory and Coordination Cell is a CSDP action which facilitates EU support to security and defence cooperation amongst G5 Sahel countries (Mauritania, Mali, Burkina-Faso, Niger and Chad)

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΚΠΑΑ (Παραδείγματα)

MILITARY MISSION:

EUFOR Althea: Ειρηνευτική αποστολή στην Βοσνία Ερζεγοβίνη (2004-2018)

MILITARY MISSION:

EUNAVFOR Atalanta: Ναυτική επιχείρηση για την καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοιχτά των ακτών της Σομαλίας (2008-σήμερα)

CIVILIAN MISSION:

EUAM UKRAINE: Συμβουλευτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη μεταρρύθμιση του τομέα της πολιτικής ασφάλειας στην Ουκρανία (2024-2027)

A stylized map of Europe in shades of blue, with several yellow stars placed over it. A black rectangular box is centered over the map, containing white text. The text is in Greek and reads "ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΠΑΑ".

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΠΑΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Διαχρονικό περιβάλλον ασφάλειας

Προστασία και ανθεκτικότητα των υποδομών ζωτικής σημασίας

Κυβερνοασφάλεια

Προστασία των δημόσιων χώρων

Αντιμετώπιση εξελισσόμενων απειλών

Κυβερνοέγκλημα

Σύγχρονη επιβολή του νόμου

Καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο

Υβριδικές απειλές

Προστασία των Ευρωπαίων από την τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα

Τρομοκρατία και ριζοσπαστικοποίηση

Οργανωμένο έγκλημα

Οι πρώτες δράσεις αναλήφθηκαν σχετικά με:

1. τα παράνομα ναρκωτικά
2. τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών
3. την παράνομη διακίνηση πυροβόλων όπλων
4. την ασφάλεια του 5G

Ισχυρό οικοσύστημα ασφάλειας

Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών

Ισχυρά εξωτερικά σύνορα

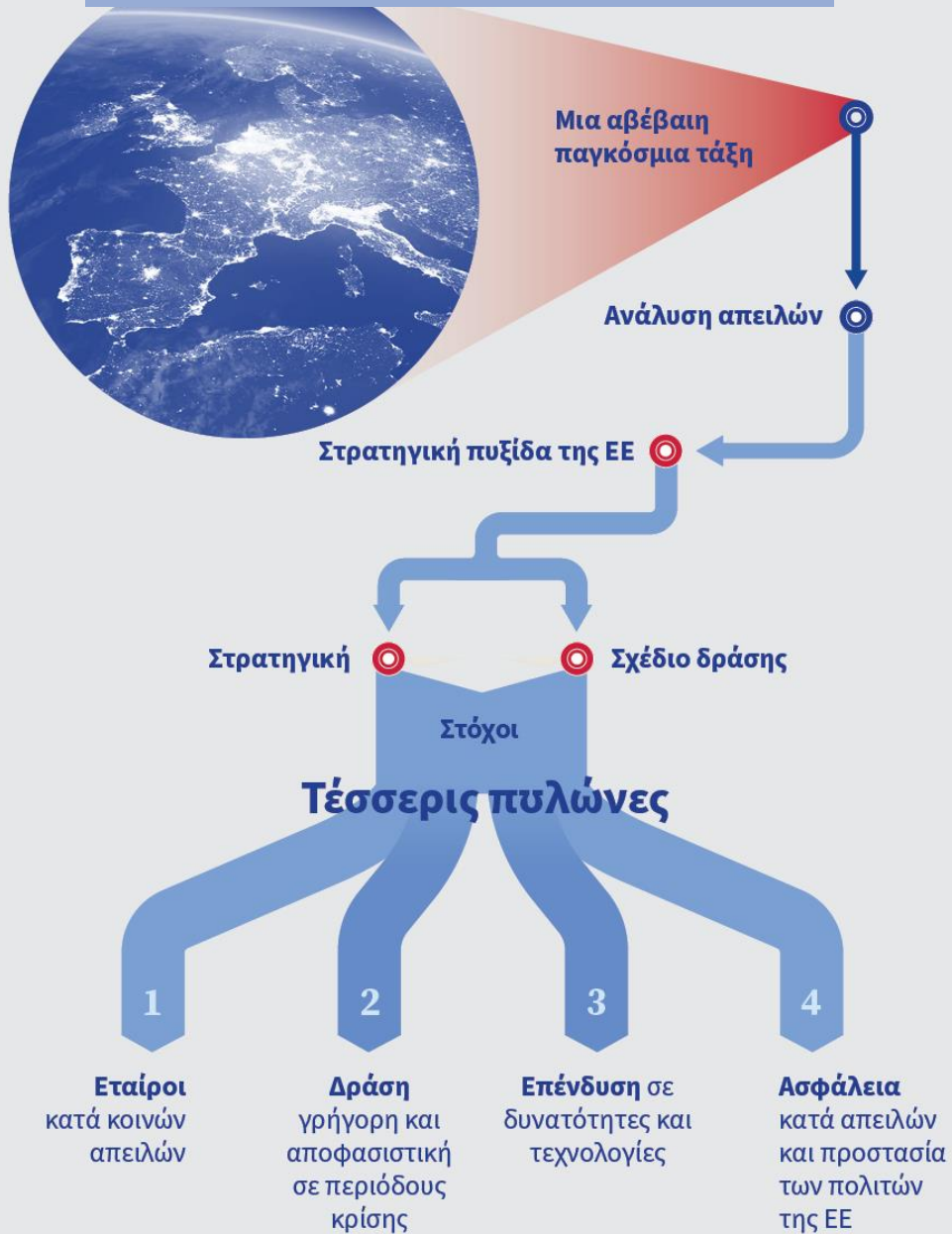
Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας

Δεξιότητες και ευαισθητοποίηση

A stylized map of Europe in shades of blue, with several yellow stars placed over various countries. A black rectangular box is centered over the map, containing white text. The text is in Greek and reads "ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΠΑΑ".

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΠΑΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΥΞΙΔΑ

‘Οι απειλές αυξάνονται και είναι σαφές ότι η αδράνεια έχει το τίμημά της. Η στρατηγική πυξίδα αποτελεί οδηγό δράσης. Καθορίζει μια φιλόδοξη μελλοντική πορεία για την πολιτική μας στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας για την επόμενη δεκαετία. Θα μας βοηθήσει να αντιμετωπίσουμε τις ευθύνες μας στον τομέα της ασφάλειας, ενώπιον των πολιτών μας και του υπόλοιπου κόσμου. Εάν όχι τώρα, τότε πότε;’

Josep Borrell, Υπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας

ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΕ - ΝΑΤΟ

**ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ
BERLIN –
BERLIN PLUS
AGREEMENTS**

**1996-
2003**

**ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ
ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ
ΕΓΚΡΙΣΗ ΔΕΣΜΗΣ
ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΕ-ΝΑΤΟ**

**ΕΓΚΡΙΣΗ 2^{ης}
ΔΕΣΜΗΣ
ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ**

2017

**ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
ΤΩΝ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ**

**ΕΓΚΡΙΣΗ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ
ΠΥΞΙΔΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ
ΔΟΓΜΑΤΟΣ 2022 ΤΟΥ
ΝΑΤΟ**

2022

**ΝΕΑ ΚΟΙΝΗ
ΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΕ-
ΝΑΤΟ**

2023

Κοινές προτάσεις για τη συνεργασία ΕΕ-NATO

7 στρατηγικοί τομείς:

- Αντιμετώπιση των υβριδικών απειλών
- Παράλληλες και συντονισμένες ασκήσεις
- Ανάπτυξη ικανοτήτων στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας
- Επιχειρησιακή συνεργασία, μεταξύ άλλων σε θέματα θαλάσσιας πολιτικής
- Αμυντικές δυνατότητες
- Ασφάλεια και άμυνα στον κυβερνοχώρο
- Αμυντική βιομηχανία και έρευνα

Καθώς οι απειλές και οι προκλήσεις με τις οποίες βρισκόμαστε αντιμετωπίζονται σε επίπεδο ασφάλειας εξελίσσονται ως προς το πεδίο εφαρμογής και το μέγεθος, θα προωθήσουμε την εταιρική μας σχέση στο επόμενο επίπεδο με βάση τη μακροχρόνια συνεργασία μας.

Κοινή δήλωση για τη συνεργασία ΕΕ-NATO, 10 Ιανουαρίου 2023

EU DEFENCE TOOLS

PESCO
PERMANENT STRUCTURED COOPERATION

European Defence Fund

CARD
COORDINATED ANNUAL REVIEW ON DEFENCE

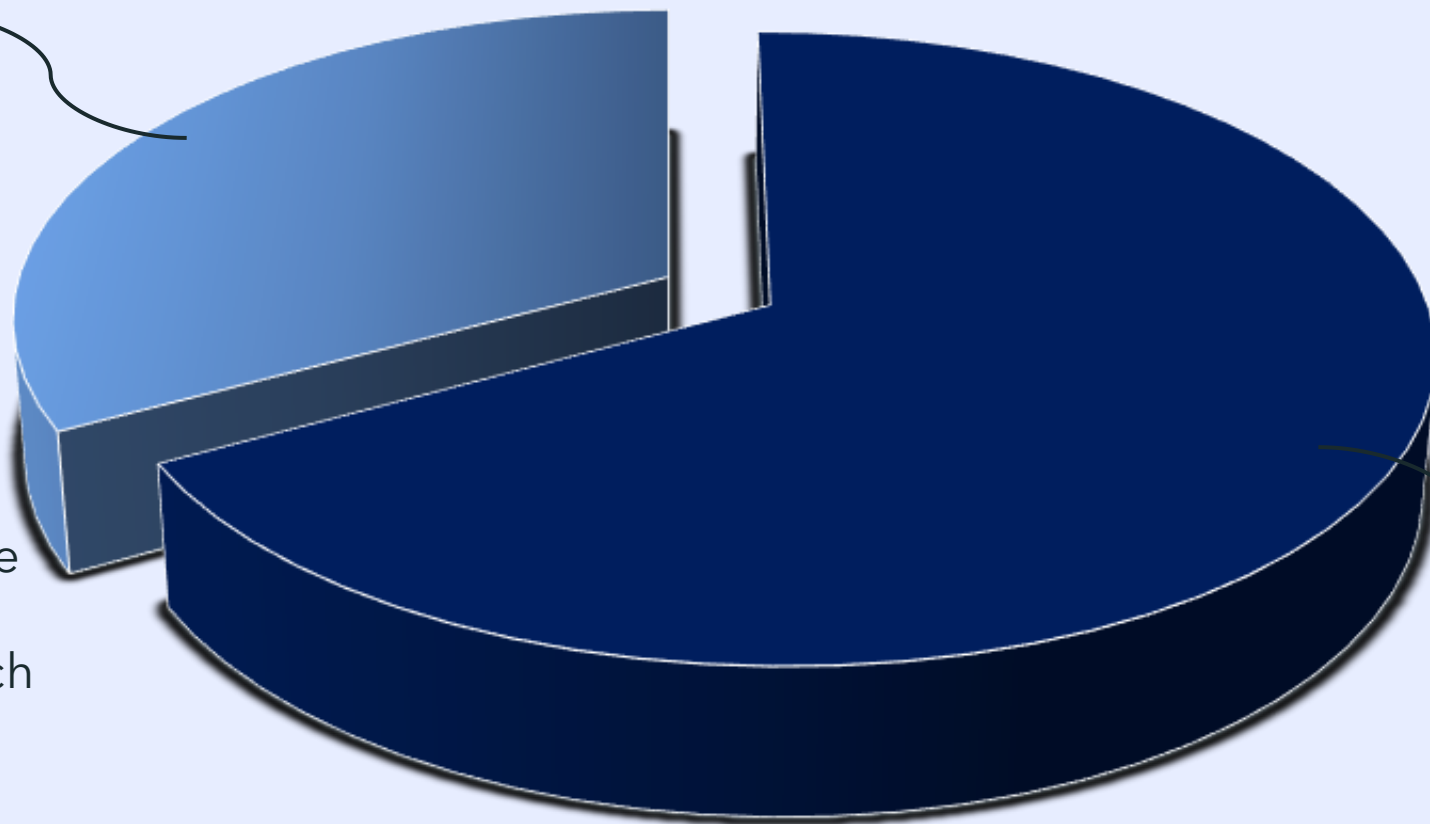

7,9 Δις. €

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2021

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2027

5,3 Δις. €
Δράσεις Ανάπτυξης

2,6 Δις. €
Έρευνα

Between 4% and 8% of the EDF budget is devoted to development or research for disruptive technologies having the potential to create game-changing innovations in the defence sector.

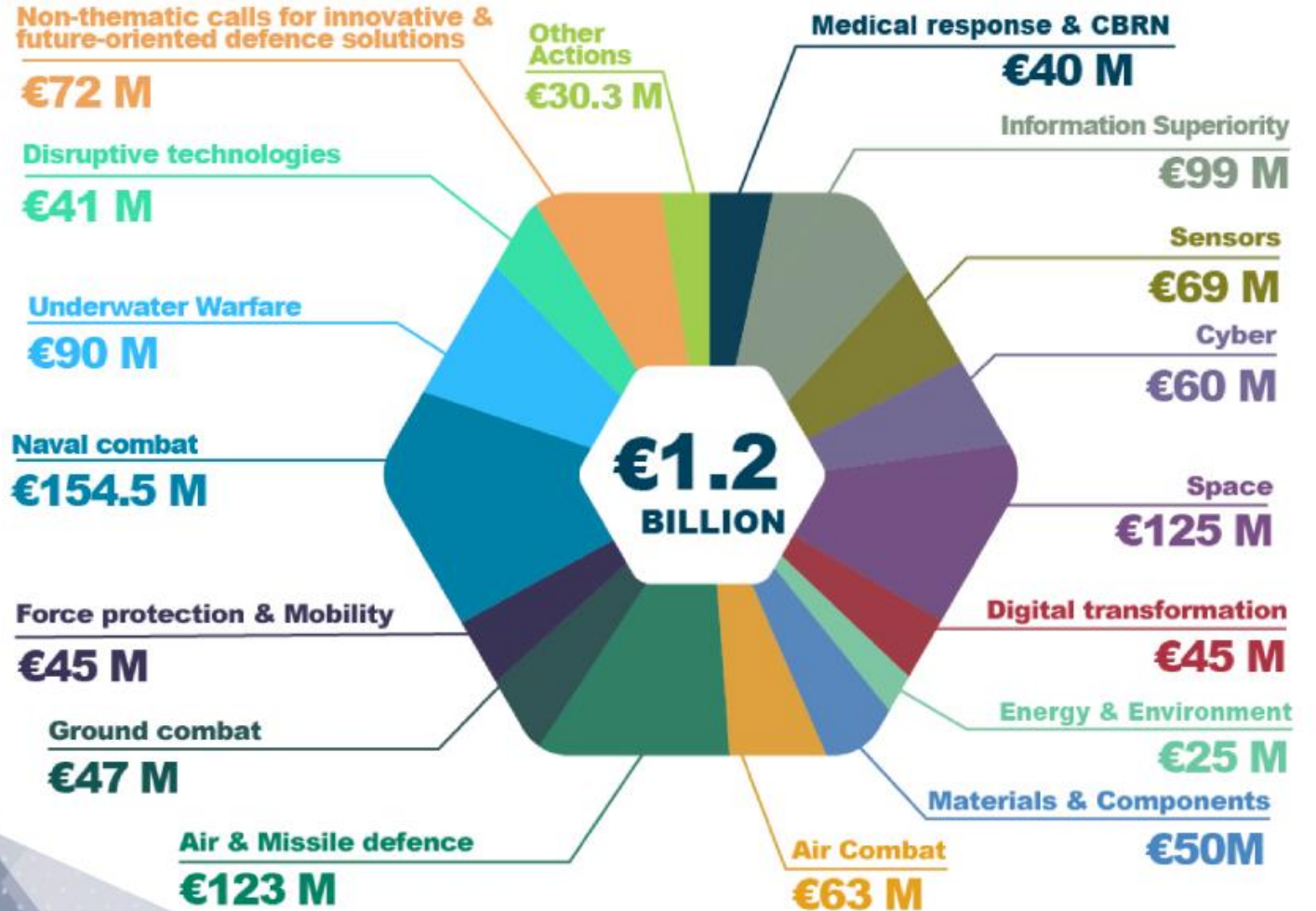
2024

EUROPEAN UNION

EUROPEAN DEFENCE FUND

2023 ANNUAL BUDGET PER CATEGORY OF ACTION

EDF CALLS FOR PROPOSALS 2024

CATEGORIES	TOPICS	BUDGET (in million euros)	
	1. Defence medical support; Chemical, Biological Radiological & Nuclear, biotech and human factors	<ul style="list-style-type: none"> • Defence medical countermeasures Alliance Research actions (R) • Defence medical countermeasures Alliance Development actions (D) 	25
	2. Information superiority	<ul style="list-style-type: none"> • AI-based multifunctional aperture and transceiver (D) • Defence multi-dimensional communication standard (D) • Small enhanced European UAS (D) • Medium altitude long endurance RPAS (D) 	181
	3. Advanced passive and active sensors	<ul style="list-style-type: none"> • Advanced radar technologies (R) • Multi-sensor integration for robust autonomous drone navigation – Technological challenge (R) 	62
	4. Cyber	<ul style="list-style-type: none"> • Next-Generation Cooperative Cyber Range (D) 	48
	5. Space	<ul style="list-style-type: none"> • Multi-source satellite image analysis – Technological challenge (R) • Secure waveform for satellite communications (D) 	50
	6. Digital transformation	<ul style="list-style-type: none"> • Automated structural modelling for effect prediction (R) 	15
	7. Energy resilience and environmental transition	<ul style="list-style-type: none"> • Energy-independent and energy-efficient systems for military camps (D) 	40
	8. Materials and components	<ul style="list-style-type: none"> • Electronic components (R) 	25

CATEGORIES		TOPICS	BUDGET
	9. Air combat	<ul style="list-style-type: none"> • Concept study on advanced air-to-air missiles (R) • Unmanned collaborative combat aircraft (UCCA) systems (R) • Next generation rotorcraft (R) 	150
	10. Air and missile defence	<ul style="list-style-type: none"> • Countering hypersonic glide vehicles (D) 	78
	11. Ground combat	<ul style="list-style-type: none"> • Intelligent weaponry and ammunition systems (R) • Multipurpose unmanned ground systems (D) • Beyond the line-of-sight close combat (D) • Next generation armoured infantry fighting vehicle (D) 	130
	12. Force protection and mobility	<ul style="list-style-type: none"> • Future mid-size tactical cargo aircraft (R) 	30
	13. Naval combat	<ul style="list-style-type: none"> • Functional smart system-of-systems under an integral survivability approach for future naval platforms (D) 	45
	14. Underwater warfare	<ul style="list-style-type: none"> • Secured and adaptive underwater communications for UUSs (R) • Autonomous heavy minesweeping system (D) 	54
	15. Simulation and training	<ul style="list-style-type: none"> • Methods for bridging reality gaps (R) • Simulation and training for medical emergencies (D) 	25
	16. Disruptive technologies	<ul style="list-style-type: none"> • Quantum technologies (R) • Non-thematic research actions targeting disruptive technologies for defence (R) 	40
Non- thematic calls for innovative and future-oriented defence solutions focused on SMEs		<ul style="list-style-type: none"> • Non-thematic calls dedicated to SMEs and research organisations (R) • Non-thematic calls dedicated to SMEs (D) 	67
Other actions		<ul style="list-style-type: none"> • Business Coaching for all successful SMEs • Business accelerator to support a sustained commercial growth of SMEs and scaling up companies • Matchmaking events for investors, SMEs and Mid-Caps • Defence equity facility under InvestEU for SMEs and Mid-Caps • European Defence Fund Hackathon events • EDF outreach and communication • Technical and administrative assistance for the EDF implementation 	33.2

- Η Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO) στον τομέα της αμυντικής και ασφάλειας πολιτικής ενεργοποιήθηκε με απόφαση του Συμβουλίου στις 11 Δεκεμβρίου 2017.
- Προσφέρει ένα νομικό πλαίσιο για τον κοινό σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την επένδυση σε έργα κοινών δυνατοτήτων, καθώς και για την ενίσχυση της επιχειρησιακής ετοιμότητας και της συμβολής των ενόπλων δυνάμεων.
- Στόχος των συμμετεχόντων κρατών μελών είναι η συνεργατική ανάπτυξη ενός συνεκτικού πακέτου δυνάμεων πλήρους φάσματος και η διάθεση των δυνατοτήτων αυτών στα ακόλουθα κράτη μέλη για εθνικές και πολυεθνικές (ΕΕΑΚΔ, NATO, ΟΗΕ κ.λπ.) επιχειρήσεις.
- Συνολικά, υπάρχουν 68 ενεργά έργα PESCO, τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα της άμυνας. Από αυτά, πάνω από το ένα τρίτο αναμένεται να καταστεί πλήρως λειτουργικό έως το 2025.
- Η Ελλάδα συμμετέχει σε 16 projects και είναι leader σε 6.

PESCO PARTICIPATING MEMBER STATES

The 26 EU Member States participating in PESCO on the basis of [Council decision \(CFSP\) 2017/2315 of 11 December 2017](#) are:

PESCO PROJECTS

UPGRADE OF MARITIME SURVEILLANCE (UMS)

Coordinator

Project Members

Military Mobility (MM)

Coordinator

Project Members

COORDINATED ANNUAL REVIEW ON DEFENCE (CARD):

Αποτελεί μια ετήσια διαδικασία που υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2016. Στόχος της είναι η συλλογή και η ανάλυση δεδομένων σχετικά με τα αμυντικά σχέδια, τις δαπάνες και τα προγράμματα των κρατών μελών της Ευρωπαϊκή Ένωση.

First CARD cycle (2019-2020):

2022 CARD REPORT

2022 CARD RECOMMENDATIONS

Repair the Past

Increase defence expenditure

- Ensure that the increase contributes to meeting EU and Member States defence needs;
- Close capability identified gaps.

Prepare Today

Plan together for 2040

- Elaborate a common long-term capability outlook;
- Support Member States in adopting an EU approach for cooperative capability planning, R&D, acquisition, and integration of capabilities;
- Bringing Member States closer to a European security and defence culture;
- Continue increasing the availability and readiness of forces.

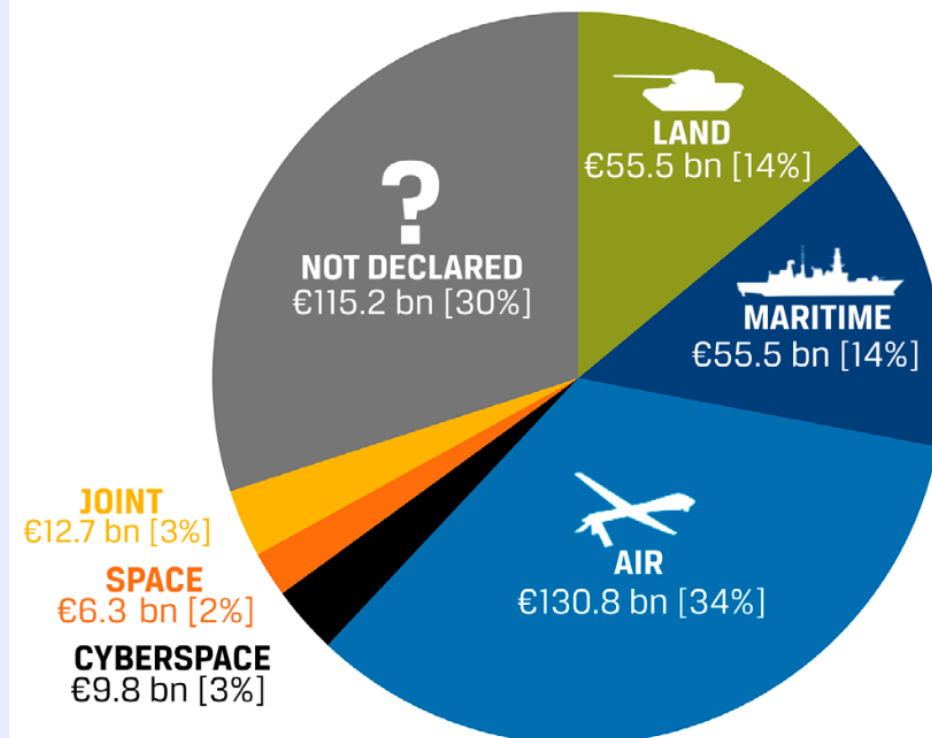
Win the Future

Capable and coherent European defence

- Take forward CARD collaborative opportunities through projects in PESCO, EDF or other frameworks;
- Further improve coherence among EU defence initiatives (CARD, PESCO, EDF);
- Continue to mainstream them into national defence planning and policy documents;
- Address further shortfalls in strategic enablers.

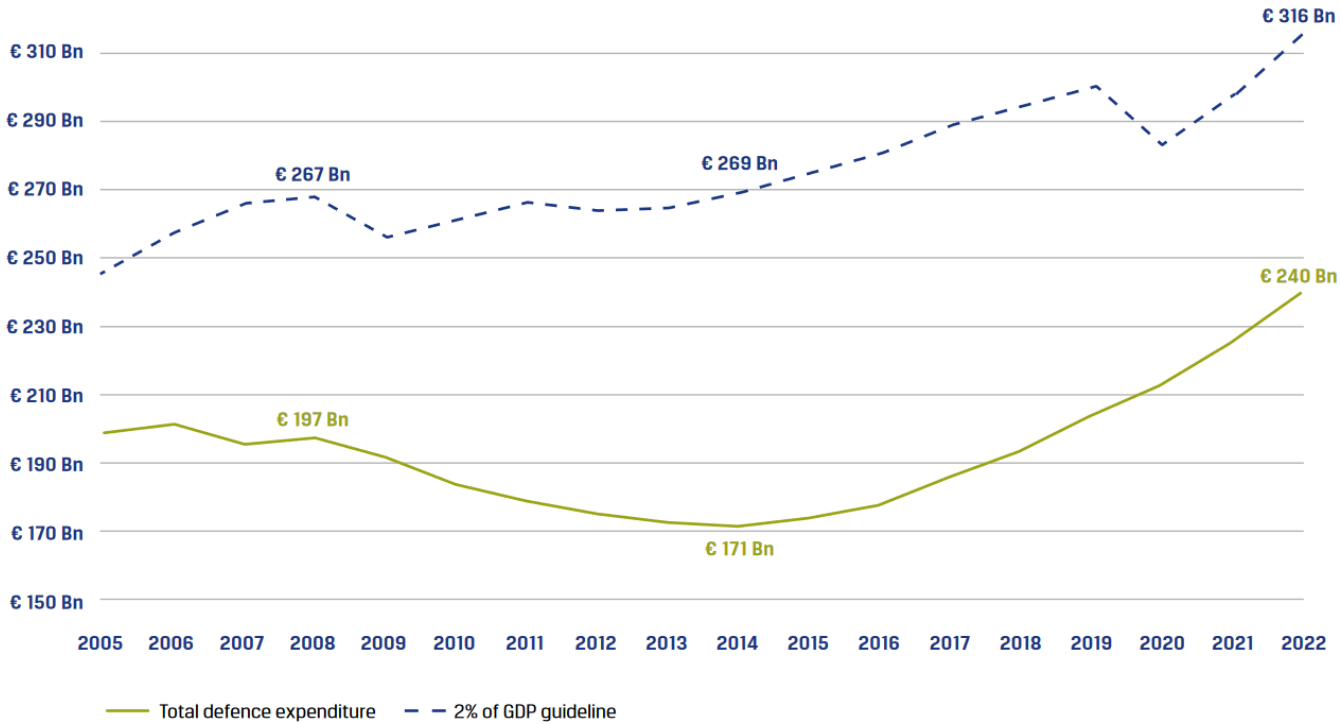
CHART: Total Investment per operational domain (2019 - 2025)

‘Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας επιβεβαιώνει την ανάγκη για τα κράτη μέλη να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν μια μεγάλης κλίμακας στρατιωτική σύγκρουση που περιλαμβάνει έναν συμμετρικό αντίπαλο. Αυτό απαιτεί αύξηση της ικανότητας και της προθυμίας για τη διεξαγωγή ολόκληρου του φάσματος των στρατιωτικών καθηκόντων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων υψηλής έντασης.’

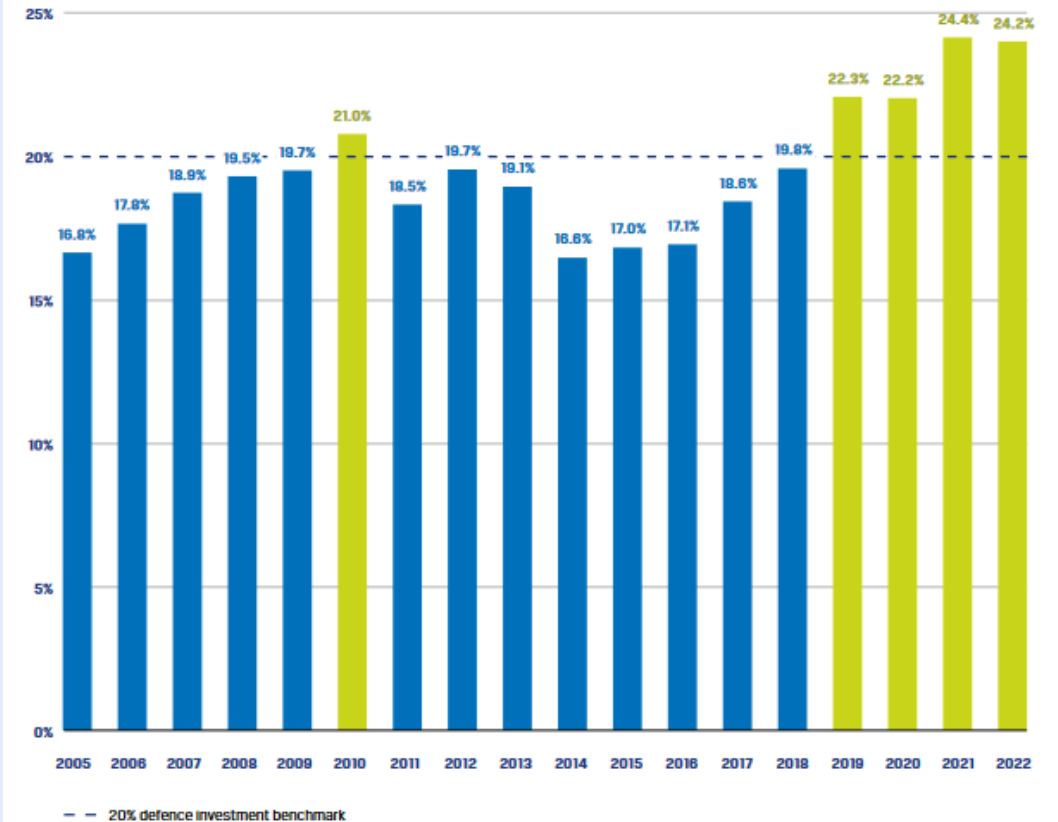

Figure 1. Total defence expenditure and 2% of GDP guideline (constant 2022 prices)

EUROPEAN DEFENCE ECONOMICS-DATA

Figure 5. Defence investment as % of total defence expenditure

EDA Defence Data

2022 ▾

Aggregated Data (all Member States)

€ 240 Billion

Total Defence Expenditure

€ 58,1 Billion

Total Defence Investments

1.5% of GDP

Defence spending as % of GDP

National Data

Greece ▾

€ 8.1 Billion

Total Defence Expenditure

€ 3.4 Billion

Total Defence Investments

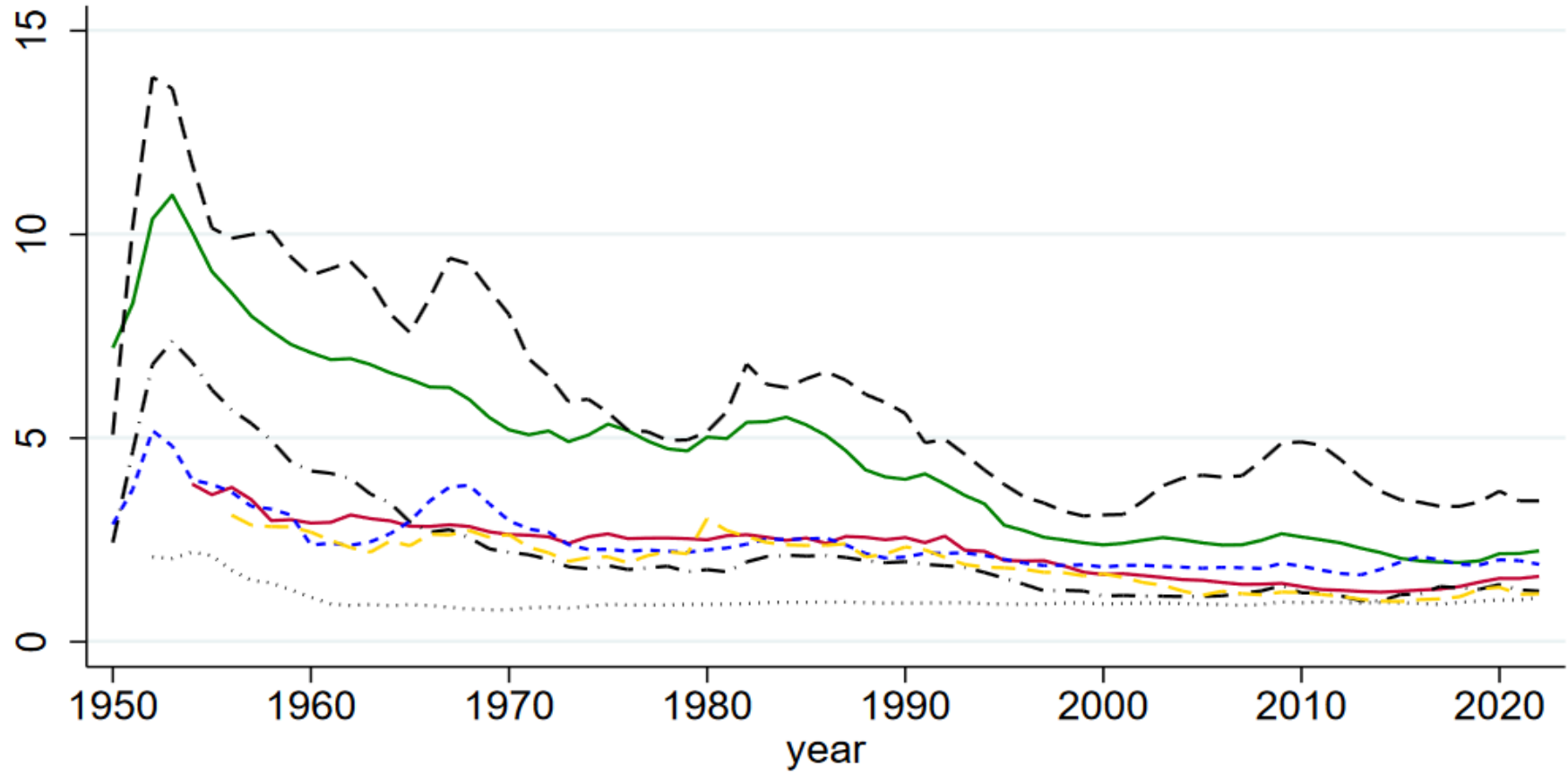

3.9% of GDP

Defence spending as % of GDP

-- 20% defence investment benchmark

Graph 2. **Defence spending (% of GDP): EU countries vs other advanced economies**

— EU
— United Kingdom
- - - New Zealand
..... Japan
- - - - Australia
- . - . - Canada
- - - - USA

Source: Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Η ΚΠΑΑ χωρίζεται σε δύο μέρη, την εξωτερική και την εσωτερική ασφάλεια. Περιλαμβάνει την σταδιακή πλαισίωση μιας κοινής πολιτικής άμυνας της ΕΕ, σε αντίθεση με το ΝΑΤΟ όπου αποτελεί εμπόδιο σε αυτό. Στις δράσεις της περιλαμβάνονται πολιτικές και στρατιωτικές αποστολές που στοχεύουν στην θωράκιση της Άμυνας και της Ασφάλειας της Ένωσης. Επίσης η ΕΕ έχει αναλάβει μια σειρά από πρωτοβουλίες για να ενισχύσει την αμυντική της συνεργασία και να αναπτύξει ένα πιο ικανό, συνεργατικό και βιώσιμο σύνολο στρατιωτικών δυνατοτήτων, όπως είναι η «Συντονισμένη Ετήσια Ανασκόπηση για την Άμυνα (CARD)», η «Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO)» και το «Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας (ETA)»

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

««Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ», Stephan Keukeleire, Tom Delreux.

Επιστημονική Επιμέλεια: Σπύρος Μπλαβούκος, Νικόλαος Τζιφάκης, Εκδόσεις Πεδίο

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Θεσμικό και Ουσιαστικό Δίκαιο», Αστέρης Δ. Πλιάκος, 2^η Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη

«ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές», Παναγιώτης Λιαργκόβας, Χρήστος Παπαγεωργίου, 3^η Έκδοση, Εκδόσεις Τζιόλα

<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2024/2024-03-PESCO-Deepening-defence-cooperation.pdf>

<https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/priority-setting>

<https://www.pesco.europa.eu/#news>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:4335528>

https://www.youtube.com/watch?v=1_q4YuBey7w

<https://eda.europa.eu/docs/default-source/eda-factsheets/2019-10-25-factsheet-coherence246bb73fa4d264cfa776ff000087ef0f.pdf>

<https://www.mfa.gr/exoteriki-politiki/i-ella-da-stin-ee/kpaa.html>

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/el/sheet/159/%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CE%B7-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B1%CF%83%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B1%CE%BC%CF%85%CE%BD%CE%B1%CF%82>

<https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/glossary/common-security-and-defence-policy-csdp.html>

<https://eda.europa.eu/docs/default-source/eda-factsheets/2019-10-25-factsheet-coherence246bb73fa4d264cfa776ff000087ef0f.pdf>

<https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/coordinated-annual-review-on-defence-card>

<https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/card-factsheet-14-nov.pdf>

<https://eda.europa.eu/what-we-do/all-activities/activities-search/capability-development-plan>
<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/petersberg-tasks.html>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:11992M/TXT&from=EN>

<https://www.britannica.com/topic/European-Defense-Community>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/memo_17_1476

https://www.eeas.europa.eu/eeas/missions-and-operations_en#:~:text=Under%20the%20Common%20Security%20and,the%20strengthening%20of%20international%20security

<https://www.clingendael.org/publication/european-strategic-autonomy-going-it-alone-0>

[https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/permanent-structured-cooperation-\(PESCO\)](https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/permanent-structured-cooperation-(PESCO))

<https://eda.europa.eu/what-we-do/EU-defence-initiatives/coordinated-annual-review-on-defence-card>

<https://www.nato.int/docu/speech/1998/s981208x.htm>

https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2004_2009/documents/dv/berlinplus_/berlinplus_en.pdf

<https://www.consilium.europa.eu/el/policies/defence-security/eu-nato-cooperation/#2023>

<https://www.politico.eu/tag/european-defence/>

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/EU-mission-and-operation_2023.pdf

<https://www.eliamep.gr/media/newdevelopmentandevolutionineusecurityanddefence/>

ΤΕΛΟΣ

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ